

Naročnina listu: Celo leto 80 din., pol leta 40 din., četrt leta 20 din., mesečno 7 din. Izven Jugoslavije: Celo leto 160 din. Inzerati ali oznanila se zaračunajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravišтво sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Naša Straža

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poština plačana v gotovini.

»Naša Straža« izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravišтво je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Z uredništvom se more govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure. Rokopisi se ne vračajo. Nezaprte reklamacije so poštine proste. Telefon interurban št. 113.

2. številka.

MARIBUR, dne 8 januarja 1926

Letnik II

Županska zveza za Štajersko.

Na praznik Sv. Treh Kraljev so se zbrali v Mariboru zastopniki onih avtonomnih korporacij, ki so od nekdaj bile glavni stebri obstoja slovenskega naroda in njegove narodne samobitnosti: to so naše slovenske občine.

Slovenski župani in občinski odborniki so prišli ta dan v Maribor, da si ustanovijo Župansko zvezo za Slovensko Štajersko, Koroško in Prekmurje. Povabljeni so bile občine, ki ležijo na teritoriju mariborskega okrožnega sodišča. V nedeljo bo slično zborovanje za ozemlje celjskega okrožnega sodišča v Celju.

Prišli so slovenski župani in občinski odborniki v takem številu, da so napolnili dvorano Zadrúžne gospodarske banke. Bili so to naši vrli kmetijski možje, vajeni dela in boja za svojo ožjo famílijo ter za razširjeno famílijo: za slovensko občino. Odlični zbor je bil to, na katerem so bili zbrani reprezentanti naše kmetijske prosvete in kulture. Med njimi so sedeli naši vrli delavski zastopniki, ki so preverjeni, da brez vzajemnosti delavskega in kmetijskega stanu ni prospeha ne za kmeta ne za delavca niti napredka za ves slovenski narod.

Mariborski zbor v sredo je nudil sliko avtonomistične misli, njene jakosti in razširjenosti med našim narodom. Zbrana je bila tradicija (izročilo) našega naroda. To, kar je našim pradedom dejalo moč, da so kljubovali vsem sovražnim napadom. To, kar je naš narod držalo pokonci, da ni utonil v motnih valovih germanizacije, italijanizacije in madžarizacije. To, kar je za njega bila rešitev v najbednejših in najtežavnejših trenutkih njegove zgodovine: misel slovenske in katoliške svobode, vzajemnost tistih, ki se borijo za slovenske pravice, ta od naših pradedov podedovani duh je prevladoval na mariborskem zborovanju.

To je prístni slovenski duh. Njegovi nosilci so priprosti sinovi našega naroda, ki jih ni pokvarila tujina s svojim navidezno svobodomiselnim, v istini pa robotskim duhom, s kojim je prošinjjen velik del naše inteligence. Ta inteligenca, ki se je po duhu in srcu od-tujila našemu narodu in njegovim tradicijam, tudi ni zasidrana med našim ljudstvom. Zato se je iz koristiljubja suženjsko udajala tistim, ki so tlačili narod ter ga hočejo tlačiti dandanes. Bilo je to tako pred svetovno vojno, pa tudi danes osem let po koncu te vojne ni drugače. Kdor odklanja ono svobodo v duhu, ki jo nudi naš slovenski katoliški narod, mora postati suženj.

Narod pa noče biti suženj ter tudi nikdar ne bo postal. Mariborsko zborovanje v sredo je za to nudilo jasen in glasen dokaz. Glasniki svobodne Slovenije so na zboru na novo razvrstili in uredili svoje vrste v obrambo okoli one točke, ki je podlaga svobodni naroda v svobodni državi: okoli svobodne občine.

Vlastodržci v naši državi niso prijatelji nobene avtonomije. Njihovo pojmovanje države je vzniklo iz načel, ki določujejo državo kot nacionalistično družbo sile. V takem sistemu ni prostora za kakšnokoli ljudsko samoupravo. Tudi za občinsko avtonomijo ni mesta v tem političnem sestavu. Zato se pri nas občinska avtonomija, kolikor se je nje rešilo iz prejšnjih časov, zožuje dan za dnevom. Pripravlja se zakon, ki namerava občinsko avtonomijo v celi državi reducirati na oni minimum, na kojem se nahaja v Srbiji, kjer se avtonomni barometer ne dviga veliko ali pa sploh nič ne nad ničlo.

V tem posnemajo naši centralistični vlastodržci italijanskega diktatorja Mussolinija. V Italiji ne obstoji sedaj niti trohica kakšne politične svobode. Zadnje drobce še obstoječe svobode je Mussolini zatrl s svojim zakonom o občinskih komisarijih, kojemu je takozvani parlament italijanskega ljudstva pritrdil proti koncu lanskega leta. Po tem zakonu občine, ki imajo manj kot 5000 prebivalcev, ne bodo več imele svojega svobodno

izvoljenega župana, marveč od vlade poslanega komisarja. Tako se bo na Italijanskem udeležila ta anomalija, da bodo občine v južni Italiji, zlasti Siciliji, kjer je največ analfabetov, kjer pa so občine z velikim obsegom, imele izvoljene župane, občine v severni Italiji pa, zlasti občine med Slovenci na Primorskem in med Nemci na Tirolskem, kjer je analfabetizem velika izjema, bodo imele kuratorja v osebi vladnega komisarja. V te visoke vzore državnega urejenja so se ugledali tudi naši velesrbski centralisti in njihovi slugi med Hrvati in Slovenci.

Naš narod pa, narod kmetov, delavcev in obrtnikov, stoji na braniku za svobodo slovenskih občin ter je globoko prešinjen s prepričanjem o velikih nalogah, ki jih imajo občine vršiti v sedanjem času. Mariborski shod je to prepričanje utrdil ne toliko z besedami, kolikor z organizacijo Županske zveze, ki bo krepka braniteljica in praktična izvrševalka teh idej.

V naslednjem kratko poročilo o mariborskem shodu:

Zborovanje je bilo sijajno obiskano. Skoro vse občine severnega in vzhodnega dela mariborske oblasti so bile zastopane po svojih najboljših močeh, županah in občinskih odbornikih. Dvorana je bila nabito polna in zbranih je bilo najmanj 400 udeležencev. Zborovanje je otvoril mariborski gospod župan dr. Leskovar, ki je v uvodu naglasil potrebo posebne Županske zveze za mariborsko oblast.

Dr. Korošec je imel dolg, stvaren in poljuden govor o socialnih in kulturnih nalogah občine. V zgodovinskem uvodu je povdarjal, da najstarejša poročila o Slovencih naglašajo, da nimajo nikakih vladarjev, razen starešin in županov, ki so njihovi vrhovni poglavarji, sodniki in vojskovodje. V srednjem veku, ko smo Slovenci prišli pod nemško nadoblast, so nam pustili občine in župane, dasi so njihove pravice znatno okrnili. Župani so bili vedno voljeni, nikoli dedni. Tudi v srednjem veku je ljudstvo samo izbiralo župane, gospodstvo jih je le potrdilo. Občina in njena uprava — župani in odborniki — je ostala vedno narodna, slovenska. Naš narodni protivnik nam je strl vse, le v občini organiziranega ljudstva ni mogel ukloniti. Posebno danes, ko bi nekateri radi videli, da bi ne čutili več slovenski, je treba narodno tradicijo slovenskih občin podčrtati. Slovenski župani in njih pomočniki so bili vedno svobodno izvoljeni, branili so vedno staro pravdo svojega slovenskega naroda pred oblastniki. — Občina je bila prej kot država, zato ni država njena mati. Ona je po svojem postanku in obstoju od države neodvisna tvorba, s samostojnimi nalogami in pravicami. Občina je predpogoj za državo, a ne narobe. Država je zato dolžna, da upošteva samolastno pravno stališče in lastni delokrog občine, kajti oba izvirata iz narave in sta občini zagotovljena po od Boga hotenem svetovnem redu. Svoboda občine je važen del državljskih svobodščin. Danes se govori, da bodo občine izgubile velik del svoje svobode ter prišle še bolj pod oblast državnih oblastnikov; Slovenci bomo znali varovati in braniti svobodo naših občin, katera nam je bila sveta skozi dolga stoletja. Govornik je naglašal potrebo skupnosti, vzajemnosti, medsebojnega podpiranja in razumevanja v občini ter na to obširno razložil njene socialne in kulturne naloge. Dr. Koroščevemu govoru je sledilo vsesplošno odobravanje.

Dr. Leskovar je predaval za tem o avtonomiji naših občin. Prvi početki občinske avtonomije segajo v leto 1848, ko je revolucija strla absolutizem. Prvi zakon o občinah je bil v Avstriji izdan leta 1862 ter je določil splošne smernice za celo državo, dočim so deželni zbori leta 1864. z občinskimi redi natančneje uredili poslo-

vanje občin. Občine so dobile precejšnjo samostojnost in velike pravice skoro v vseh stvareh, ki se tičejo javnega življenja. Z ureditvijo poslovanja sta nastala za občino dva delokroga. V lastnem delokrogu opravlja občina svoje premoženje in gospodarstvo, koje se uredi z vsakoletnim proračunom, ter vodi skoro vse tiste posle, ki se tičejo občine in občanarjev. V prenešenem delokrogu občina sodeluje z oblastmi v korist državljanov, ne sme pa biti izvršilni organ oblasti, za kar bi danes radi občine napravili. Občinam so odvzeli njihove grbe ter jih nadomestili z državnimi. Iz njih hočejo napraviti najnižje državno-upravne edinice, pri katerih bi država nastavljala uradnišтво. Polagoma bi tako naše občine degradirali za priganjače političnih strank, ki imajo oblast v rokah. Lasten delokrog bi potem popolnoma prenehal. Že danes so občine zelo okrnjene, kar se vidi na primer pri postavljanju učiteljev. Skrb za ceste hočejo občinam odvzeti in o popravljanju in vzdrževanju bi odločale še samo gradbene direkcije. Za popravo cest bi se pobiral poseben davek, ki bi se seveda stekal v Beograd, odkoder ga ne bi tako lahko dobili nazaj; ceste bi se pa morale popravljati s kulukom, katerega smo Slovenci že pred leti zavrgli. Obramba občine in njene avtonomije je mogoča le, če se vse občine in njih predstavniki strnejo v celotno organizacijo, kot je Županska zveza. Njena naloga je, strogo paziti na vse napade na občinsko avtonomijo ter braniti pravice naših občin. Podlaga svobodne države je svobodna občina in svobodno občino hočemo imeti.

O Županski zvezi in njeni organizaciji je poročal tajnik SLS g. Marko Kranjc. Na zborovanju leta 1921 se je ustanovila Županska zveza za celo Slovenijo z osrednjim odborom v Ljubljani, ki je začel leta 1924 izdajati tudi posebno župansko glasilo »Občinska uprava«. Organizacija ni funkcionirala v popolno zadovoljnost, ker je manjkal tesnejši stik s štajerskimi občinami in osrednjim odborom. Potrebno je bilo rati tega ustanoviti za Štajersko, Prekmurje in Koroško posebno Župansko zvezo. Druge države, predvsem Nemčija, imajo že zdavnaj Županske zveze. Naloga Zveze je, prirejati podučne tečaje, zborovanja in pospeševati stike županov v posameznih okrajih, zlasti pa je potrebna za skupen nastop za obrambo občinske avtonomije. V vsakem občinskem zastopu se naj ustanovi klub občinskih odbornikov SLS, ki postanejo najnižje edinice Županske zveze. V okrajih ali srezih je treba ustanoviti okrajne Županske zveze. — Člani organizacije so redni ali izredni. Med redne spadajo župani, njihovi namestniki, obč. svetniki in njih namestniki, dalje izvoljeni poslanci in strokovnjaki v občinskih zadevah. Izredni člani se lahko vse osebe in — kar je posebno važno — tudi občine. Na ta način dobi Županska zveza nad 8000 članov, med temi 7 tisoč županov, občinskih odbornikov in namestnikov, kar predstavlja mogočno armado v boju za naše občine. Članarina se določa na 5 D. Za redno poslovanje je potrebno lastno tajništvo. Odbor tvori načelnik in 24 odbornikov in 10 namestnikov iz posameznih okrajev; ta odbor izvoli iz svoje sredine ožji izvršilni odbor, ki vodi tekoče posle.

Po prečitani brzojavni pozdravi Županske zveze v Ljubljani in njenega predsednika, so se vršile volitve načelstva in odbornikov iz zastopanih okrajev. Po volitvi je podal dr. Korošec kratko poročilo o političnem položaju, ki je dalo zborovalcem jasno sliko o notranje-političnih dogodkih zadnjega časa. Dr. Leskovar je prečital nato resolucije, v katerih izrekajo zborovalci svoje zahteve po pravicah občin in protestirajo proti kršitvi občinske avtonomije, proti vsiljevanju kuluka ter proti temu, da se hoče občine degradirati v službene urade za razne državne instance.

Beograjska sodba o položaju.

O razmerah v radikalnem klubu

pišejo beograjske »Novosti«: »Čeprav predsednik radikalnega kluba Ljuba Živković napenja vse sile, da bi klub očistil, vendar mu ta posel ne uspeva. Vedno se govori, da želi klub drugo osebo za predsednika. Z vsemi silami delajo na to, da bi se Pašić in Ljuba Jovanović pomirila. Pomirjenje bi bilo v tem, da bi Ljuba Jovanović stopil v kabinet kot minister za notranje ali za zunanje zadeve. Ta rekonstrukcija naj bi bila cena za pomirjenje.

Izenačenje davkov.

Isti list tudi odkriva veliko laž prav važne obljube, ko piše: »Ministrski svet je brez Pašića razpravljajal o novem zakonskem načrtu o zemljiškem davku in o nekaterih vprašanjih raznih resorjev. Zakon o izenačenju davkov, ki ga pretresa ministrski svet, je samo maska in nič drugega. Ni prav nobenega upanja, da bi se ta zakon uvedel pred

letom 1928. Izgovor je zelo preprost, češ, da ni katastrof v celi državi. Brez katastra je seveda hluzorna vsaka misel, da bi se mogel izvesti novi zakon.«

Specijalisti za krize.

Ko je bil radikalni prvak in reševalec vseh kriz Aca Stanojević zadnjič v Beogradu, so listi skoraj soglasno zatrjevali, da je vse poravnal in rešil, par dni po njegovem odhodu so se pa že pojavile zopet vesti, da njegova misija ni zalegla. Zvedelo se je, da so nekateri ministri in predsednik kluba Ljuba Živković poslali po Aco Stanojevića, naj hitro pride in pregovori Pašića, da ne bo delal politike z vidikov svoje rodbine. Z drugimi besedami bi se to reklo, naj Pašiću dopove, da njegov sin Rade ni prva in glavna oseba. Baje je hotel Pašić pri zadnji mali vladni rekonstrukciji na prigovarjanje svojega sina spraviti v vlado bivšega ministra Kojića in so drugi ministri radi slabega glasu, ki ga uživa Kojić, komaj to preprečili.

»Sporazum močnejši od Pašića.«

Sedaj se je pa po daljšem presledku zopet oglašil že znani, dobro poučeni »Politički Glasnik«. Ta list razpravlja v dveh člankih o sporazumu, o razmerah v radikalni stranki, o vladnih spremembah in o Pašiću. Vsebinska obeh člankov je v kratkem sledeča: Srbi in Hrvati so se pomirili, plemensko pomirjenje pa ni odvisno od sedanje vladne RR koalicije. Če ta koalicija tudi propade, bo sporazum še vedno ostal in gotovo tudi napredoval. Pomirjenje ali sporazumevanje se je vršilo brez Pašića in njegove ožje družbe in bo brez nje tudi ostalo in se še izpopolnjevalo. Sporazum je Pašića in njegove presenetil in morali so z njim računati. Če Pašić danes razbije vladno zvezo in če se celo uresniči njegovi naklepi samoradikalne volilne vlade, s tem ni rečeno, da bi bila za sporazum kaka škoda. Sporazum je močnejši od Pašića in zanj ni nobene nevarnosti od Pašićevih nakan in naklepov. Pač pa naj Pašić dobro premisli, predno nas iznenadi s kakko svojo posebno nakano, recimo volilno vlado, posebno vladno rekonstrukcijo, koder bi prišli na površje njegovi izraziti zaupniki in bi bili

jev tovariša Semenč in Kores. Posebnih vabil ne bomo razposiljali. — Tajništvo SLS za mesto Maribor.

Prosvetni večer danes v petek, dne 8. t. m., ob 8. uri v dvorani Zadržne gospodarske banke. Vabimo ponovno na ta Ciril-Metodov večer. Predava g. profesor dr. Franc Kovačič. Predavanja bodo pojasnjevala krasne skioptične slike.

Redukcija bančnega uradništva. Jadransko-podunavska banka je dala za Novo leto svojim uradnikom ultimatum: ali podpišejo pogodbo, da so od letos naprej pri banki ne več kot po bančni pragmatiki uslužbeni, ampak čisto navadni trgovski nastavljenici s šesttedensko odpovedjo. Pri mariborski podružnici ni podpisalo šest uradnikov zgoraj omenjenega pogoja za nadaljno službovanje pri banki. Ti uradniki so bili s primerno odškodnino odpuščeni takoj.

Narodno-socialistična stranka v Mariboru sklicuje za nedeljo, dne 10. t. m., ob pol 10. uri dopoldne v dvorani gostilne »Rotovž« na Rotovškem trgu shod, na katerem govorita dr. Ivo Politeo iz Zagreba in vseučiliški profesor g. dr. Mihael Rostohar iz Brna. Vabljeni so strankini so-mišljeniki in vsi oni, ki so voljni mirno poslušati politično stališče Hrvata, ki se nahaja na Radiču protivni fronti, kakor tudi Slovenci iz Čehoslovaške o tamkajšnjih razmerah zlasti na polju socialne politike.

Simfonični koncert. V četrtek, dne 14. t. m., priredi orkester mariborske Glasbene Matice simfonični koncert, ki obeta biti senzacija v umetniškem oziru. Nestupno pričakovani novi dirigent g. Josip Hladek Bohinjski bo prvič stopil pred naše občinstvo. Poleg Schubertove uverture C-dur, ki se pri nas še ni igrala, si je izbral Beethovenovo tretjo simfonijo »Eroico«, da pokaže svoje zmožnosti, ker je ta kompozicija ljubljenska največjih dirigentov in velja kot preskušnja za kvaliteto dirigenta. Za slovenski Maribor pomenja ta simfonija novost. Kot posebnost nam bo nudila Glasbena Matica še nastop g. Julija Betetta iz Ljubljane, nedvomno najboljšega pevca v naši državi. Pel bo Mozartovo koncertno arijo »Za to lepo roko« ter Vilharjevega »Mornarja«.

Simultanka šah. kluba. Pri zadnji simultanki dne 5. jan. 1926 je igralo 39 igralcev, večina dijakov, in sicer proti g. Kramerju 19, proti V. Piru 20. Igra je trajala od četrta na 9. do 11. odn. 12. ure. G. Kramer je dobil od 19 partij 15 in pol, izgubil dve, remiziral 3. G. Pir je od 20 partij dobil 15 in pol, izgubil 4, remiziral 1. — Zanimanje je bilo jako veliko, kibicev in konzultacij več kot preveč. — Obisk jako velik. — Po igri je sviral znani umetniški trio Lukeš—Vesely—Skačej. Šah. klub naj po možnosti vsak mesec priredi kako tako prireditev.

Občni zbor. V nedeljo, 10. januarja ima izobraževalno društvo v Lajtersbergu ob 2. uri popoldne občni zbor v prostorih g. Dreisigerja. Vsi člani se vljudno vabijo. Odbor.

Konverzacijski večeri iz slovenščine za Neslovence se v kratkem otvorijo. Prijave ustmeno in pismeno sprejema Ivan Favai, profesor gimnazije in tajnik Ljudske univerze v Mariboru.

Praktični tečaj za prvo pomoč pri nezgodah pod vodstvom dr. M. Černiča se tekom meseca januarja prične, brž ko se javi zadostno število obiskovalcev (do 25). Prijaviti se je pri tajniku Ljudske univerze g. Ivanu Favai, gimnaz. profesor.

Nadaljna predavanja o ruski kulturi v Ljudski univerzi v Mariboru. V ponedeljek, dne 11. t. m., bo predsednik Ljudske univerze g. inž. Janko Kukovec nadaljeval svoje predavanje o Tolstoju. V drugem delu bo oštel najzanimivejšo in najbogatejšo dobo Tolstojevga življenja in delovanja.

I. SEJA MARIBORSKEGA OBČINSKEGA SVETA.

V torek, dne 3. t. m., se je sestal mariborski občinski svet k prvi letošnji seji. Po otvoritvi je g. župan izrekel občinskemu svetnikom novoletno voščilo z željo, da bi še nadalje delovali za prosep in korist mariborskega mesta. V kratki bilanci je podal obširno delo občinskega sveta v preteklem letu 1915. Občinski svet se je sestal na 15 rednih sejah, izredne seje so bile 4. Občinski svet je na sejah rešil 1150 aktov in vprašanj. Čaka ga še težko in važno delo, zlasti proračun in stanovanjsko vprašanje.

Poročilo župana.

Z novim letom bi se moral izvoliti novi disciplinarni odsek, sestojec iz štirih občinskih svetnikov (2 jurista) in treh magistratnih uslužbencev. Na predlog dr. Jerovskega ostane še stari odsek nadalje v funkciji. — Občina je prosila za koncesijo za avtopromet med Mariborom in okolico. Formelno mora prošnjo izreči občinski svet, ki sklene nato za koncesijo prositi.

Redukcija socialnih ustanov.

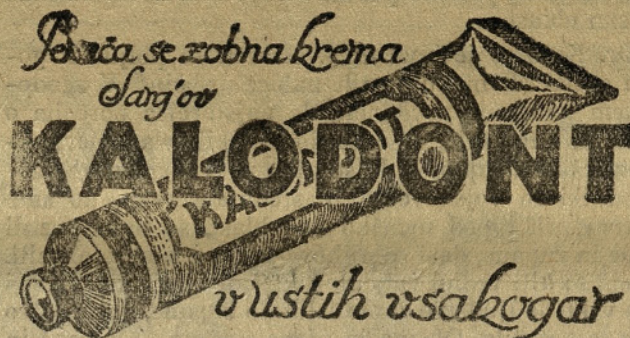
V novem državnem proračunu je predvidena redukcija nekaterih važnih socialnih ustanov, pred vsem borze dela v mariborski oblasti in inšpekcije dela. Občinski svetnik g. Stabej je vložil predlog, da občinski svet najodločnejše protestira proti nesocialnim načrtom vlade. V svojem predlogu naglašja g. Stabej eminentno važnost državnih socialnih ustanov, pred vsem borze dela, ki je s tako skromnimi sredstvi, katere ji daje država na razpolago, dosegla krasne uspehe. Pregled dosedanjega delovanja mariborske borze dela kaže potrebo, to važno institucijo še z večjimi sredstvi podpreti ter jo razširiti, ne pa ukiniti. V času od svoje ustanovitve dne 21. 11. 1919 pa do dne 31. 12. 1925 znaša skupen promet 101.107 strank in sicer 43.533 delodajalcev in 58.303 delojemalcev. V 20.990 slučajih je borza delo uspešno nakazala. Krediti so bili naravnost beraški, dasiravno je država dobila od delodajalcev v tem času v mariborski oblasti okrog 3.000.000 din. davka, ki ga pobira za vzdrževanje borze dela. Predlog g. Stabeja so se pridružili vsi klubi ter je bil soglasno spre-

Zdravje in sreča

Mamica in otročiček, vsa čista dehtita žarita svežosti, okusna, oskrbovana. Veselo zdravje se smeje z lestečimi zobmi.

Dnevna gojitev s »Kalodontom« je najsigurnejša pot, da obvarujete lepoto in zdravje Vaših zob.

lovanja, ko je veliki ruski genij ustvaril najmarkantnejša pripovedna in filozofična dela. V prvi vrsti bo v tem predavanju podal Tolstojevu duševno krizo in njegovo intenzivno iskanje življenske resnice. Predavatelj bo v plastični sliki Tolstojega človeka in misleca pokazal rezultate te duševne krize. — V petek, dne 15. t. m., pa bo predaval znani umetnostni predavatelj Ljudske univerze g. dr. Stelč iz Ljubljane o ruskem slikarstvu. Predavanje bodo spremljale številne skioptične slike, predstavljajoče razvoj ruskega slikarstva od bizantinske dobe cerkvene umetnosti do novej-

jet. — Radi odpusta delavca Babiča v mesini klavnici se odredi preiskava. — Občinski svetnik g. Petejan (socialist) vpraša župana, kaj bo z deložiranci, ki bodo po zimi vrženi na cesto. Občinski svetnik dr. Juvan pojasni, da se bodo deložacije izvršile šele v aprilu-maju in g. župan omeni nato, da je vojaška oblast sicer zavrnila prošnjo občine, da se ji prepusti Dravska vojašnica za stranke brez stanovanja, toda komandant mesta ga je obvestil, da je komanda armije zopet zahtevala akte v Zagreb in bo prošnjo občine za prepustitev Dravske vojašnice in enega objekta Meljske vojašnice ugodila.

Poročila odsekov.

I. odsek (poročja dr. Kukovec). Mnogo izvoznicarjev kolje živino v klavnicah izven mesta, da se tako izogne pobiranju visokih mestnih pristojbin za klanje. V občinskem svetu je bil vložjen predlog, da se take izvoznicarje posebej obdavi za živali, katere nakladajo zaklane na kolodvoru v mestu. Odsek je ta predlog razmotril, toda ni našel pravne podlage, na kateri bi bilo tako obdavčenje izvedljivo. — Odpoved lokala v magistratnem poslopju na Glavnem trgu, katerega ima v najemu tврdka Novak že od leta 1863, se preklicuje.

II. odsek (poročja g. Stabej): V pravilih kuratorija »Vesne« se izvršijo nekatere nebitvene izpremembe. — Državna obrtna šola bi rada dobila brezplačne prostore v poslopju »Vesne.« Občinski svet dovoli, da se dosedanja obrtna šola v »Vesni« razširi in da se prostori v letu 1926 —27 brezplačno uporabljajo. — Občinski svet osvoji nekatere sklepe zveze avtonomnih mest Slovenije, ki so socialnega značaja, kot poklicno varuštvo, mestni dispanzerji za dojenčke in šoloobvezno deco, mestna zaščita najdenčkov in otroško okrevališče ob morju, katerega bi ustanovila Zveza avtonomnih mest.

III. odsek (poročja dr. Kac): Zamenjava zemljišča s posestnikom Reiserjem v svrhu razširjenja Magdalenskega parka je zopet padla v vodo, ker je stavil posestnik Reiser prevelike zahteve. Na nasvet stavbenega urada bo občina z nakupom omenjenih parcel še počakala, da jih dobi ceneje, ker niso pripravne za zazidanje in pogajanja s posestnikom Reiserjem se prekinejo. — Gospej Ivanka Weisk-

šega svobodnega slikarstva. V okviru o ruskem kulturnem življenju še sledi nekaj predavanj, med njimi predavanje o novih gledaliških pokreth v Rusiji.

Tečaji iz stenografije, slovenskega in nemškega slovnstva i. dr. se v kratkem otvorijo. Prijave sprejema tajnik Ljudske univerze.

Studenci pri Mariboru. V nedeljo, dne 17. t. m., se vrši predavanje za Kat. slovensko izobraževalno društvo v Studencih, popoldne po blagoslovu v društveni sobi. Predavatelj bo g. profesor Prijatelj. Ker se bliža občni zbor, so vabljeni vsi člani, da se pripravijo in se razmotriva o prav uspešnem napredu tega za Studence tako prepotrebne društva. Vsi člani na krov, zlasti odborniki! — Odbor.

Mariborska podružnica SPD priredi tudi v letu 1926 svoj planinski ples dne 1. februarja v Götzovi dvorani. Prijatelji planinstva in dobre zabave, ne zamudite te prireditve!

Poziv. Mestni magistrat v Mariboru pozivlja v smislu naročila mariborskega vojnega okruha vse one vojne obveznike pravoslavne in evangelijske vere, kateri so dne 4. in 5. novembra 1925 položili prisego pri mariborskem vojnem okruhu v meljski vojašnici v Mariboru, da se tekom 5 dni zglase pri mestnem vojaškem uradu Slomškov trg 5 v Mariboru, in sicer od 8. do 12. ure.

Za Dijaško kuhinjo v Mariboru. Upravitelstvo graščine Freudenau g. Julija Meinla v Apačah je darovalo Dijaški kuhinji v Mariboru 2000 din. Iskrena hvala!

LISTEK.

Mali svet naših očetov.

Roman treh delih. Spisal Antonio Fogazzaro. Prevod iz italijanščine.

93

Cerkev Marijinega Oznanenja je stala na vrhu pečine, ki se je dvigala od vznožja Boglie nad jezero. Pečina je bila redko porasla z robidovjem in divjimi figovci ter zapirala za zahodu malo pristanišče Calcinera. Točka, kjer je stala Luiza, je bila baš na koncu te pečine. Od tu bi lahko zasledovala pot čolna od Cressogna pa do pristana. Sedaj pa ji je viharen naliv kakor bela meglica zastiral vsak pogled. Če pa se markiza ni vrnila v Cressogno, mora vendar priti tu mimo, naj se izkrea kjerkoli. Zakaj tu, kjer je zveza pečine z obrežjem, vodijo stopnjice iz Calcinere. To je edina pot v Gornji Albogasio, tako iz spodaj ležečega pristanišča, kakor tudi iz S. Mamette, ali iz Casarica, ali iz Cadata.

V par minutah je sila viharnega naliva pojenjala, temni obrisi pogorja so se začeli jasno odražati na svetlem ozadju. Luiza je pogledala doli na pristanišče. Na obrežju ni bilo čolna, ni bilo nosilnice, ni bilo ničesar. Zaskrbelo jo je. Mogoče se je čoln vrnil v Cressogno? Megla se je naglo razpršila, prikazal se je Cadate, v pristanišču pa se je prikazal v sivi meglici svetli zadnji del čolna. Markiza se je torej zatekla v Palazzo, in isto je storil tudi Pasotti s svojo nosilnico in nosilci. Nevihta je sedaj pojenjala in nosilnica se mora vsak čas prikazati.

se ne odobri postavitev pavilijona na Aleksandrovi cesti, ker načrt ne odgovarja zahtevam stavbenega urada.

Stanovanjsko vprašanje.

Vsled vedno naraščajoče stanovanjske bede je pooblastil občinski svet na svoji zadnji seji III. in IV. odsek, da preštudirata razne predloge o stanovanjskem vprašanju, pred vsem predlog Društva stanovanjskih najemnikov o uvedbi davka na stanovanja, in predloga g. župana o stanovanjskem davku, ki se naj pobira od gostiščine in o pritegnjenju privatnega kapitala za graditev novih stanovanjskih hiš.

III. odsek priporoča, da se takoj prične s predpripravo mi za graditev mestne stanovanjske hiše, ki bo stala na oglu Smetanove in Vrtnice ulice. Hiša bo dvonadstropna, ter obsegala 24 dvo- in enosobnih stanovanj. Stavba bi stala 2.090.000 din.

Skice za načrt nove hiše hoče izdelati stavbeni urad, ter priporoča, da se ne razpiše javen natečaj. Obč. svet sklene vseeno razpisati brezplačen natečaj za skice in sprejme predlog odseka v celoti.

V zvezi s poročilom III. odseka so bili tudi predlogi IV. odseka, katere je podal g. podžupan dr. Lipold. Predlog Društva stanovanjskih najemnikov o pobiranju posebnega davka na stanovanje je neizvedljiv. Simpatičnejši je predlog g. župana o pobiranju 5% doklade od gostiščine, kar bi prineslo občini letno 200.000 din. — Da se privatna gradbena podjetnost pospeši, oprošča občina vse nove stavbe za dobo treh let vseh občinskih doklad. — Za natančno preštudiranje vseh teh predlogov, zlasti županovih, se izvoli poseben sedemčlanski odbor pod predsedstvom g. župana, ki bo določil tudi ugodnosti, katere bo nudila občina stavbenim zadržugam. V odbor se izvolijo poleg g. župana še naslednji gg. občinski svetniki: dr. Juvan, dr. Kukovec, Dobravc, Planinšek, Bahun in Glaser.

Gostiščina pri novih stavbah se zniža na 13% od najemnine samo za leti 1925 in 1926. — Pri občinskih delih, katere izvršuje stavbeni urad v lastni režiji, se obdrži sistem iz leta 1925. — Novi regulacijski načrt Maribora se izroči v delo inž. g. Jelencu in arhitektu g. Čajku.

Dnevni red je bil s tem izčrpan, seja se je tajno nadaljevala.

Kaj pravite na to?

Ali se pogledate v ogledalu in Vam začne Vaš obraz in lasje delati skrbi. Za pravo nego Vaše polti, Vašega obra-

V teh treh letih je pa izšlo že mnogo poročil, popisov in razkritij o pripravah in orožju bodočih vojn, najbolj zanimivo je pa to, da je večina teh poročil angleškega izvora. Angleže skrbi bodočnost prav posebno, kajti pred orožjem bodočnosti doslej mogočni angleški imperij ni samo brez moči, ampak ob prvem spopadu bi središče Anglije z Londonom vred več trpelo kot vsaka druga dežela ter bi v trenutkih strašnega pogina moralo gledati, kako vse sile ne morejo pomagati, kako je brezpomembno in odveč vse, kar je doslej tvorilo angleško moč.

V štirih letih svetovne vojne so vrgli nemški zrakoplovi na Anglijo bomb vsega skupaj okroglo 250 ton in je bilo od tega ubitih nekaj nad 1000 ljudi, po novi vojni teh niki bo pa 250 ton bomb z lahkoto padlo v eni sami noči, od tega pa ne bo padlo tisoč, ampak milijon ljudi, ker bodo bombe napolnjene s strupenimi plini in tekočino, od katere zadostuje za smrt in požig vsaka najmanjša količina. V enem tednu bo lahko 500 zrakoplovov obsulo veliko po krajino s 3000 tonami strupenih plinov in tekočin.

Po eni vrsti bomb bo naenkrat vse v plamenu, po drugi bo na veliko razdaljo zastrupljen zrak, tretje strupe bodo pa bežeče množice nosile v svoji obleki in na koži, da zastrupejo pred svojim poginom — še druge.

Angleški general Maurice je kot primer opisal sedaj London v dobi vojne z novimi zrakoplovi in strupenimi plini. London z 10 milijoni prebivalcev je prava tarča za sovražni zračni napad. 10 milijonov ljudi ne moreš obleči v neoprodne obleke, opremiti s plinskimi maskami ter poskrbiti v varne luknje pred ognjem in strupom. Ta silna milijonska masa bi že po parurnem bombardiranju s strupenimi plinom bežala iz velikega mesta. Ker bi pa strupene bombe uničile tudi pristanišča — edino pot, koder prihaja prehrana za orjaško mesto, bi redki rešenci pred strupom morali pomreti od lakote. Kaj potem, če bi med tem časi angleški zrakoplovci sovražniku tako zastručili in zažgali kako pokrajino, ko pa ni več govora o kakih obrambi, o kakem menjenju moči, ampak je vse skupaj blazno, vsesplošno uničevanje.

Naivneži in neki nepremišljeni »pacifisti« bodo dejali, da bo pri uporabi takih sredstev vojna in vojskovanje dovedeno na absurd, ko bodo morale prenehati vse lepe storije o junaštvu, o plemenitosti, poštovanju itd., ko bodo strup zastrupljal ne samo mobilizirance, ampak tudi one, ki vojno hočejo, a sami ne primejo za orožje, ko ne bodo več razlike med fronto in zaledjem, ko bodo isti nevarnosti izpostavljeni celo ministri itd.

Vse to je pa samo na videz. Amerikanski vojni inženirji in kemiki so svoje pline že tako razdelili, da bodo tudi vse bodoče vojne ali morilna sredstva zopet samo orožje v rokah vladajočih. Svetu je že znana ameriška »instrukcija za obvladovanje ljudskih množic s plini«. Ta instrukcija predvideva natančno razdelitev kakovosti in uporabe plina za razne ljudske množice. Nagli smrtonosni plin za kompaktne, oborožene skupine, bolj počasi učinkujočega za skupine, ki se zbirajo, smrtnega zopet za zapiranje in obkoljevanje, dušече in omamljivega za mirne vasi itd., kar pomeni, da bodo oblastniki tudi doma, v svojih deželah, z raznimi plini strahovali narod, ki se ne bi dal zapeljati v besno vojno zločinstvo. — tgr.

za in Vaših rok ter za popolno nego las dobite dva preizkušena proizvoda. Poznavalci pravijo: od dobrega najboljši! I. Fellerjeva prava kavlaska Elsa-pomada za obraz in kožo, čuva mladost in lepoto ter je najmočnejšega delovanja zoper pege, sojedce, nečisto polt, rdeče in hrapave roke. Z redovito masažo se odpravijo tudi gube z obraza. II. Fellerjeva močna pomada za lasse odstranjuje perihlaj,

preprečuje izpadanje las in prerano sivljenje, karkoli napravi mehke in voljne. Cena obeh pomad je enaka. Za poizkus 2 lončka od ene vrste ali po en lonček od obeh vrst Elsa-pomad že obenem z zavojnino in poštnino za 38 din. ali samo proti naprej poslanemu denarju, ker je po povzetju poštnina za 10 din. višja. Naročila nasloviti: lekarnarju Eugen V. Fellerju v Stubici Donji, Elsatg 329, Hrv.

Iz Slovenije.

POZIV VINOGRADNIKOM, KMETIJSKIM PODRUŽNICAM IN VINOGRADNIM OBČINAM V MARIBORU IN OKOLICI.

V torek, dne 19. januarja t. l., se vrši v Središču H. vinski sejem in vinska razstava v Središču ob Dravi. Organizacijo cele prireditve vzorno vodi vinarska zadruga Ljutomerčan pod predsedstvom neumorno delavnega g. Roberta Košarja. Ta razstava bo letos nekaj posebnega. Udeležijo se je vinogradniki iz najbolj slovitih vinogradov Ljutomersko-ormoških gor. Prijavilo se je že veliko število vinskih kupcev iz Kranjske, Maribora in Avstrije.

Pozivamo vinogradnike iz mariborsko-slovenjgoriškega okrožja, člane kmetijskih podružnic v mariborski okolici, gostilničarje in sploh prijatelje vinogradništva, da se udeležijo dne 19. t. m. izleta v Središče. Iz Maribora se peljemo z vlakom, ki vozi ob 8.27 zjutraj z glavnega kolodvra (ob 9.17 iz Pragerskega, ob 9.52 iz Pluja) in dospemo v Središče ob 10.41. Osvižev je točno ob 11. uri. Vrnemo se zvečer ob 15.53 iz Središča, tako da smo ob 18. uri zopet v Mariboru. Zaposnili pa še imajo zvezo tudi z vlakom, ki vozi zvečer ob 21.11 iz Središča.

Dne 19. januarja na svidenje v Središču!

Vinogradniki mariborske okolice.

»Vse dere za Radičem«, piše zadnji »Kmetijski list«. Mora imeti g. poročevalec res velike »spogleg« natakne. Tega drevja za Radičem in njegovimi prav nikjer ni opaziti. Saj se še celo bivši radičevci zgražajo, ko slišijo o političnem zrakoplovstvu gospoda Stipice. Priročimo visoko letočim Radičevim »luftinženjerjem« na tem drevju. Med delavskimi in kmetijskimi masami je Radič izgubil še tiste pristaje, ki si jih je za časa »republike« pridobil. Če kak Švkaršč in krčevinski Škrobar »dereta« za Stipico, to ni tako drevje, da bi izzvalo v SLS potres. Poznali smo ljudi, ki so svoj čas »drlji« za Orniškom, Kresnikom, Girsmaierjem, »Štajercem«, Linhartom, Mermoljem, Drolenikom in Urekom ter Kristanom. A te velikane vso to drevje ni rešilo politične propasti. Gospodeki štreberji delate račun brez krčmarja. Le pogledite, koliko ljudstva »dere« za Vami! Sami stel!

V Framu se je vršil dne 1. januarja 1926 ob zelo dobri udeležbi šod Slovenske ljudske stranke. Poročal je gospod poslanec Falež v poldrugournem govoru o političnem položaju in gospodarskem tlačenju Slovenije. Ostro je kritiziral tudi politiko Radičeve stranke, ki s podpiranjem beograjskih velekapitalistov vzdržuje to stanje, ki je krivico slovenskemu in hrvatskemu narodu. Zborovalci so stvarnemu in temperamentnemu govoru sledili z velikim zanimanjem in so soglasno odobrili delo in cilj politike Jugoslovanskega kluba. Shodu je predsedoval ugledni in vrli pristaja g. Ferdo Lešnik, ki je predlagal zaupnico g. poslancu Faležu in Jugoslovanskemu klubu, kar se je soglasno sprejelo. Dalje so se zborovalci izrekli, da bodo tudi v boju za svetlinje sv. Cerkve in vere stali neomajno ob strani svojih škofov.

Shod SLS v Poljčanah za Dravinjsko dolino je dne 6. t. m. dobro uspel. Udeležba je bila zelo lepa. Govoril je

poslanec Franjo Žebot. Ljudstvo odobrava obrembno politiko Jugoslovanskega kluba v parlamentu. Radičovo politiko obsoja vse brez izjeme, ker davčna bremena niso bila nikdar tako občutna, kakor danes, ko ima Radič pet ministrov v Pašičevi vladi. Shod je bil predvsem namenjen delavcem, kateri so prišli celo iz Loča in Makol. Predsedoval je g. Prešern. Ogromna večina ljudstva je pri nas na strani SLS. Na Radiča tu nihče ne drži. Davki, katere poma-ga Radič nalagati kmetu in obrtniku, so tudi maloštevilne njegove pristaje spametovali.

70letnico je obhajal te dni v Slivnici pri Mariboru g. nadučitelj Pezdevšek.

Občni zbor političnega društva »Straža« v Zrečah. Politično društvo »Straža« v Zrečah ima v nedeljo, dne 10. t. m., svoj občni zbor. Glavni govornik na tem zborovanju bo g. poslanec dr. Hohnjec.

Ureditve organistovskih plač. Med organisti v Sloveniji je nastalo gibanje za izboljšanje njihovega gmotnega položaja. V časopisih čitamo o tem razne članke in nasvete, posebno v listu »Pravica«, ki je nekako glasilo organistov. Moramo priznati, da res ni stanu, kateri bi bil tako slebo plačan. Ni nam pa znano, da bi se bila do danes pričela kakšna resna akcija, ki bi se potrudila, to perečo zadevo urediti. Tučtam da kdo par nasvetov in to je tudi vse. Kaj resnega pa se še ni nič storilo. In vendar je to nujna potreba in je to tudi dolžnost vseh, katerim je na tem, da cerkvena glasba napreduje. Nikdar se cerkvena glasba ne bode mogla razviti, kakor bi bilo želeli, ako bodo organista mučile skrbi za vsakdanji kruh. S tem, da se organistom nasvetujejo razne postranske službe, ne bo nič pomagano, nasprotno bo še slabše. Več služb bo organisti opravljal, manj bo imel časa za glasbo. Tudi se bo bolj oprijel tistega posla, kateri mu bo več nesel. Poznam več takih organistov, ki opravljajo vse mogoče službe, tako da imajo za glavno, t. j. organistovsko, jako malo ali celo nič časa. In ravno to je napačno. Zato je nujno potrebno, da se plače organistov preuredijo. Pa kako? Vse gre, samo treba dobre volje! Usojam si svetovati sledeče: Naj se skliče o tem posvetovanje, katerega se naj udeležijo in sicer: zastopniki mariborskega in ljubljanskega kn.-šk. ordinarijata in tudi zastopnika Cecilijanskega društva v Mariboru in v Ljubljani. Dalje zastopniki ljubljanskega in celjskega Društva organistov. Tudi bi bilo dobro, da bi se udeležili zastopniki Županske zveze v Ljubljani in Mariboru. Od vseh navedenih korporacij se naj udeležita zborovanja vsaj dva zastopnika. Ta sestanek naj bi se sklical kje v sredini med Ljubljano in Mariborom, mogoče v Celju. Na tem sestanku bi se vprašanje preureditve organistovskih plač temeljito preučevalo. Zastopniki zgoraj navedenih korporacij bi naj podali vsak svoje nasvete. Trdno sem prepričan, da bi to posvetovanje imelo velik uspeh. Škodovalo ne bo. Organisti bodo z veseljem pozdravili to misel. Zatorej takoj na delo. Želim, da bi zgoraj navedene korporacije v listih objavile svoje mnenje o tem.

Hiralnica v Muretcih. Naše hiralnično društvo je imelo dne 4. t. m. proračunsko sejo, h kateri so bili povabljeni tudi g. sreski poglavar ptujski dr. Vončina, načelnik ptujskega okrajnega zastopa g. Brenčič in vsi gg. župani sosednih občin. Hvala Bogu, da so razmere za našo akcijo sedaj ugodnejše! Za naše društvo se je zavzel agrarni urad v Mariboru in agrarni interesentje so popustili svoje

Volitve v Delavsko zbornico

se vršijo od 2. do včetršega 7. februarja, kakor smo že poročali. Vse krščansko delavstvo bo imelo svojo kandidatno listo, ki jo postavi naša Jugoslovanska strokovna zveza. Proti kandidatni listi krščanskega delavstva bodo stali socialni demokratje in narodni socialisti ter Žerjavovi demokratje. Med našimi krščanskimi delavci in delavkami, služkinjami, privatnimi nameščenci je izredno veliko zanimanje za te volitve. Prosimo vse naše somišljenike vseh ostalih stanov: kmete, obrtnike, izobraženstvo, da z marljivim sodelovanjem pripomorejo krščanskemu delavstvu do zmage!

Kako se bo volilo?

Volilo se bo z glasovnico z napisanim ali natiskanim listkom, ki ga bo treba obenem z legitimacijo oddati ali poslati v kuvertu.

Kje se bo dobil kuvert z legitimacijo?

Uradni volilni odbor v Ljubljani je doslej sklenil sledeče:

1. V obrate (podjetja) ki imajo zaposlenih nad 20 delavcev, delavk ali uslužbencev, bo prinesel glasovnico uradnik Okrožnega urada za zavarovanje delavcev ali bratovske skladnice. Tam bo izročil glasovnice vprito najmanj treh zaupnikov delavstva v pisarni vodstva podjetja. Istočasno, ko bo izročil glasovnice, bo skupno z delavskimi zaupniki določil dan, uro in kraj, kjer se bodo razdeljevale glasovnice. Delavski zaupniki morajo to takoj objaviti vsemu delavstvu v obratu. Uradnik okrožnega urada ali bratovske skladnice bo pustil delavstvu v podjetju tudi prepis volilnega imenika. V ta imenik morajo zaupniki zaznamovati, katerim volilcem je bila glasovnica izročena in katerim ne. Imenik se pa ne dostavlja ne kuverte z glasovnicami morajo

delavski zaupniki vrniti na Okrožni urad ali bratovski skladnici. Naše zaupnike pozivamo, da vodijo točen seznam vsega tistega delavstva, ki je v volilnem dnevniku in bodo torej zanj izdane glasovnice, pa so med tem že odšli iz podjetja in bodo dobili glasovnice. Vse take slučaje javite našemu tajništvu SLS v Mariboru, Aleksandrova cesta 6, da bomo mogli nadzorovati in ugotoviti vse tozadevne nedopustne manipulacije z glasovnicami, ki jih ne dobi pravi volilec v roke in bi zanje glasoval kdo drugi.

2. Delavci in delavke, ki služijo posamič, ali jih je v obratu (podjetju) pri delodajalcu manj kot dvajset in imajo od svojega obrata do sedeža bratovske skladnice ali ekspoziture Okrožnega urada za zavarovanje delavcev 5 km ali manj, morajo iti po glasovnico sami osebno v pisarno dotičnega uradnega krajevnega volilnega odbora. Pozor torej zlasti volilci v mestih, trgih, industrijskih in tovarniških središčih! Posebno opozarjamo služkinje, dekle, voznike in druge hišne delavce: vi boste morali iti po glasovnico osebno v pisarno krajevnega volilnega odbora!

3. Tisti volilci, ki imajo od svojega obrata do bratovske skladnice ali ekspoziture Okrožnega urada več kot 5 km, bodo dobili glasovnice po pošti na naslov podjetja ali delodajalca pri katerem so uslužbeni. Oddaljenost pod in nad 5 km se računa po sedežu podjetja, ne pa po stanovanju delavca.

Vsa obvestila in navodila glede volitev bodo volilci dobivali od volilnega odbora za Delavsko zbornico le na naslov podjetij in delodajalcev, ker volilni odbor nima naslovov stanovanj posameznih delavcev.

To so splošna navodila glede dostavljanja glasovnic, kolikor jih je doslej bilo izdanih. Krajevni volilni odbori lahko marsikaj izpremenijo. Zato pozivamo zaupnike na sedežih volilnih odborov, da tajništvu SLS v Mariboru, Aleksandrova cesta 6 nemudoma sporoče, če bi bili za njihovo področje kaki bistveno drugačni sklepi. Ako bi kak krajevni volilni odbor Delavske zbornice organiziral dostavljanje na delavstvu nepri-

praven in neprikladen način, da bi obstojal sum šikaniranja ali da so nedopustne manipulacije z glasovnicami lažje ali, da bi bilo bolj omogočeno vplivanje delodajalcev ali organov Delavske zbornice, obratnih zaupnikov ali uradnikov bolniškega zavarovanja — tudi vse take slučaje nam nemudoma na najhitrejši način točno sporočite v tajništvo SLS v Mariboru, Aleksandrova cesta 6.

Najkasneje do 28. januarja mora imeti vsak volilec in volilka kuvert in glasovnico v rokah. Če bi mu do tedaj ne bila dostavljena, mora takoj sam po njo h krajevemu volilnemu odboru. Večina glasovnic in kuvert pa bo razposlanih že veliko poprej. Vsak naj pazi, da ne izgubi nobenega listka, ki ga bo prejel. Zlasti pazite na glasovnico, ki je obenem legitimacija. Glasovnice, legitimacije, kuverte ne dajte nikomur iz rok razen po pošti v pisarno glavnega volilnega odbora v Ljubljani ali pa našemu zaupniku v vaši župniji. Uradnim krajevnim volilnim odborom nobene glasovnice! Če oddaste tudi zapečateni kuvert komurkoli, nikdar niste sigurni, da ne bo prišla v nepoštene roke, ki jo bodo odprle in glasovalni listek izmenjale. Zato vse glasovnice samo v Ljubljano! Treba je skrajne previdnosti, da po nepotrebnem ne uničimo naših glasov. Zato se držite samo navodil našega časopisa, okrožnic in naših organizacij.

Kako bo treba glasovnico izpolniti,

o tem bomo še pravočasno poročali. V »Sl. Gospodarju« in »Straži« bomo točno popisali, kako naj bo glasovnica izpolnjena in kako naj volilec z njo ravna.

Glasovali ne bomo za posamezne kandidate, ampak za kandidatne liste.

Krščansko delavstvo bo postavilo samo eno listo za katero glasuje vse pošteno delavstvo. Listo bo voljila Jugoslovanska strokovna zveza. Svojo listo bodo imeli tudi krščansko misleči privatni nameščenci. Na ti dve listi bomo združili vse svoje glasove! Krščansko delavstvo gre samozavestno v te volitve.

nasprotovanje. Čakamo le še rešitve agrarnega ministrstva, da se nam dodeli za vzdrževanje hiralnice potrebno posestvo, ki je last křižniškega reda, pa je pod agrarno reformo. Ker nam grede sedaj uradi na roko, upamo skorašnje in ugodno rešitve. Že ob tej priliki opozarjamo, da bo naše društvo priredilo meseca junija pri Sv. Marjeti veliko tombolo, za katero se bodo zbirali dobitki po sosednih župnijah. Več o tem se bo pravočasno javilo. Usmiljenim srcem se priporočamo v podporo (na naslov: F. Liplin, Gajovci, p. Sv. Marijeta pri Moškanjcih).

Uboj in pretep. Iz St. Vida pri Planini nam poročajo: Pri nas v St. Vidu pri Planini se je doigral za praznike slučaj, ki je vreden vse obsodbe in radi katerega se upravičeno razburja cela okolica. Šentvidski diletantje so vprizorili Remčevo igro »Prevzihtkarji«. Igrokaz so prišli gledat tudi ljudje iz sosednih župnij. Po končani igri se je mirno vračal proti domu 17 let stari fant iz sosedne župnije Dobje. Na povratku sta napadla tega fanta dva pobalinska šolarja pod farovski hlevom in ga obdelala z nožem. Revež je dobil smrtno zadobitje. Prenesli ga so sicer v župnišče, zdravnik je bil tudi takoj na mestu, a ni bilo več pomoči. Ubogi ranjenec je izkrmel, ker so mu bile prerezane srčne žile. Istega večera po igri so se od vina razgreti fantalini med seboj stekli do krvavega.

Slovensko lovsko društvo, glavna podružnica Maribor, javlja svojim članom in lovcem sploh v njenem področju, da se je pričela akcija za obnovo krvi divjačine, za sedaj zajcev, fazanov in jerebic. V to svrhu ponuja veleposestvo Hartner Geza v Murski Soboti žive zajce v zameno z živimi zajci z Dravskega polja. Izmenno posreduje SLD v Mariboru, ki daje tudi interesentom potrebne informacije. — Da se goji strelski šport tudi v mrtvi sezoni in se lovci po zimskih naporih družabno poveselejo, je zamislil odbor sobno streljanje na mirne in premikajoče se tarče v dvorani gostilne Pečnik na Rotovškem trgu 2. Prvi strelski večer se bo vršil dne 16. t. m., ob osmih zvečer. Strelci in strelke, člani in po njih vpeljeni gostje dobrodošli! — Članarino za SLD plačate letos člani v zmislu tozadevnega sklepa delegatov v Celju: 1. ali naravnost SLD v Ljubljani; 2. ali glavni podružnici SLD v Mariboru na njen račun pri Trgovski banki v Mariboru; 3. ali osebno g. blagajniku. — Člani se opozarjajo, da ima gospodar na razpolago razne tulce št. 16 in 12, ki jih oddaje članom po nizki ceni. Tajnik, blagajnik in gospodar so članom na razpolaganje vsako soboto od 18. do 19. ure v lovski sobi gostilne Pečnik, Rotovški trg 2.

Podružnica Polzela Udruženja vojnih invalidov ima v nedeljo, dne 17. t. m., svoj II. redni občni zbor in sicer ob 9. uri dopoldne v prostorih g. Cizelja na Polzeli. Dnevni red je običajen, poročal pa bo tudi delegat iz Ljubljane o vseh določbah novega invalidnega zakona. Vse vojne žrtve Gornje Savinjske doline pozivljamo, da se občnega zbora udeležijo! — Odbor.

Deset dinarjev je majhen znesek, vendar lahko dobiš zanj veliko vrednost, če kupiš srečko Dijaškega podpornega društva. Od tega boš imel dvojno korist: 1. dne 15. januarja t. l. bogat dobiček. 2. Prijetno zavest, da si pomagal našim revnim dijakom. Zato kar hitro stopi k domačemu prodajalcu po srečko, ali pa piši po njo v Ljubljano, Miklošičeva cesta 5, kajte le par dni je še do zbiranja.

Samo teden dni je še čas, da si kupiš srečko Dijaškega podpornega društva! Zato kar urno stopi v bližnjo trafiko, konzumno društvo, našo prodajalno, župni urad ali naše prosvetno društvo, kjer jo lahko dobiš za 10 D. Če pišeš po njo na odbor DPD v Ljubljano, Miklošičeva cesta 5, jo dobiš tudi po pošti. Na noben način pa nikar ne zamudi te izredne prilike, ko se ti nudi za borih 10 D nov Fordov avto, konj s kočijo, sobna oprava, kuhinjska oprema, kolo, radio-aparat, slamoreznica, plug in razno poljsko orodje, razni stroji, obleka itd. Hkrati podpiras s tem naše dijake.

Sodobna zgodbica. Vojni dobičkar Hrček plačuje natakariju: »Imam telečjo glavo in pet kruhov.« — Pri drugi mizi pa študent Umek: »Imam samo možgane in nič kruha...« Ko pa študent seže v žep, zapazi, da nima tudi nič denarja. Krčmar pa je dober človek in prav rad vzame mesto kovača srečko Dijaškega podpornega društva, ki stane tudi 10 D, in ki je postala te dni pravi študentski bankovec.

Dnevne novice.

SPOR RADI ZVONA »NIKOLA PAŠIČ«.

Te dni se je po nekaterih listih beležilo, da je Pašič sredi prazniških počitnic z nekaterimi člani vlade razpravljal tudi o vprašanju nekega zvona in neke cerkve na Starem groblju v Beogradu.

To pa ni kaka državniška, ampak po razkritju beograjske »Politike« samo sledeča, bolj komična zadeva.

Na Starem groblju v palulskem predmestju so ruski begunci že pred dolgimi meseci za svoje pobožnosti zavzeli staro kapelo, ki pripada predmestni cerkvi sv. Marka. Paroh (župnik) te cerkve je Rusom končno še dovolil, da so začeli kapelo popravljati, premišljati je pa začel, kam to vodi, ko je prav hitro nastala prava nova cerkev. Zbudil se mu je sum, da ga hočejo Rusi prikrašiti pri cerkveni oblasti in posesii.

Rusi so med tem na tlem osnovali svoj cerkveni odbor in pridno so nabirali prispevke. Obiskali so tudi Pašičovo soprogo, gospo Djurdjino, najproš jo ji lepo čestitali k ozdravljenju soproga, potem pa predložili nabiralo polo za svojo cerkev. Ko je gospa Pašič vprašala, kaj bi najraje imeli, so enoglasno odgovorili: Zvon! — Dobite ga, je rekla gospa Pašič — in tako se je tudi zgodilo. Rуска cerkev je dobila lep zvon z napisom v rusčini: »Ruski cerkvi v Beogradu darovala Djurdjina Pašič za srečno in dolgo življenje svojega soproga Nikolaja Petroviča Pašiča«.

Ko so hoteli Rusi prav slovesno dvigniti svoj zvon, katerega so krstili poprej na ime »Nikola Pašič«, je pa ves razburjen prihitel paroh od sv. Marka s svojim cerkvenim odborom. Svečanost je preprečeval in zagrozil celo s silo, češ, ne pustim, da bi ustanavljali nekako konkurenčno parohijo in to še povrh na mojem zemljišču. Palilulce hočete zvesti v svojo cerkev, mene pa izpodriniti!

Sedaj se pravdajo pred policijo in pred cerkveno oblastjo. Paroh pravi, da ne dovoli druge cerkve v svoji parohiji in na njenem zemljišču, Rusi se pa sklicujejo na določila starega srbskega zakona, po katerem lahko v svoji zgradbi delajo kar hočejo, ko jo je enkrat lastnik zemljišča dovolil. Paroh seveda zatrjuje, da so prišli do zgradbe po prevari.

Prepir se vleče in zapleta, zvon »Nikola Pašič« pa — molči. — tgr.

Obsodba petrinjskih orjunašev. Dne 6. t. m. je bila v Petrinji končana obravnava proti tamošnjim orjunašem, ki so lansko leto vpretepu ubili nekega Gjuro Skorupa. Dva od obtožencev sta obsojena na 6 let, da na 5 let, eden na 3 in štiri na 2 leti težke ječe.

Že tri volitve — a še vedno komisarijat! Občina Nova Gradiska je že celih 5 let pod komisarijatom. Občina je imela trikrat volitve, a kljub temu je še danes vodja komisar. Bogzna kolikokrat so se že menjali v dobi 5 let razimi ter politični položaji, a komisarijat v Novi Gradiski traja dalje, menjavajo se samo osebe komisarjev. Ko je prišla radikalno-radičevska vlada, je odstavila starega komisarja in postavila novega v osebi predsednika okrajne HSS organizacije Andreja Beriča. Razpisane so bile nove občinske volitve, a še ni bila rešena pritožba proti starim volitvam. Dne 13. decembra m. l. je bil izvoljen novi občinski odbor, a sedaj ne more delovati niti novi, niti stari odbor. Stari odbor je razpuščen, a razpust ni pravomočen, izvedene so nove volitve, a izvolitev ni pravomočna. Proti novim volitvam so se zopet pritožili sam. demokrati in radičevci. Tako se torej spoštuje v dobi narodnega sporazuma občinska samouprava!

Občinski odbor v Brodu razpuščen. Komaj je bil izvoljen v Brodu novi občinski odbor, ki ga je že razpustil za Novo leto osiješki veliki župan ter imenoval komisarja.

S kroglo v srcu živel 10 let. V Štipu se je ustrelil zadnje dni žandarmarijski korporal Stefan Roden. Po samomoru so ga raztelesili in so našli v levi strani srca z muskulaturo zaraščeno kroglo. Ta krogla je zadela Rodena pred desetimi leti na soški fronti, a ga ni prav nič ovirala. Roden je živel deset let s kroglo v srcu in bi še bil dalje živel, da se ni sam usmrtil z drugo kroglo.

Nečak uštelil po nesreči strica. V Bjelovaru je ustrelil na Štefanovo po nesreči nečak na Glavnem trgu svojega strica. Hrveti imajo navado, da streljajo iz pušk ter pištol tudi za božične praznike. Seljak Jurij Novinič si je napravil iz voljske karabinke pištolo in jo nabil. Na Štefanovo se je podal v Bjelovar k maši in po končani službi božji je hotel streljati kar na Glavnem trgu. Kapsel je odrekel, Jurij je dal pištolo svojemu nečaku, naj ta pogleda, zakaj se smodnik ni užgal. Komaj je prejel nečak v roke orodje, se je sprožil in zadelo iz neposredne bližine strica Jurija, da je obležal na mestu mrtev.

Garaža pogorela. V Tesliču je pogorela garaža tamošnje tvrdke »Jugodrava«. Poleg barake je zgorel tudi eden avtomobil in razno orodje, ki je tvorilo opremo garaže. Škoda cenijo na 118 tisoč dinarjev.

»Kam! stelski romarji.« Pevska igra v treh dejanjih. Libreto P. Hugcllin Sattnerjeve opere »Tajda«. Spisal dr.

Ivan Pregelj. V Ljubljani 1925. Založila Jugoslovanska knjigarna. Cena 10 din.

Razglas. Za odmero dohodnine za leto 1926 morajo podati davčni zavezanci, ne da bi čakali na poseben poziv davčnega oblastva najkasneje do dne 31. januarja 1926 napoved o svojih davku zvezanih dohodkih in o osebnih davkih onih svojcev, ki žive z davčnimi zvezanci v skupnem gospodarstvu. Dohodki članov hišnega gospodarstva iz službenih prejemkov se ne prištevajo dohodku hišnega glavarja. Zaslužek telesnih delavcev ni zavezan dohodnini, vsled česar ti davčni zavezanci ne vlagajo glede zaslužka od telesnega dela napovedi za dohodnino. Potrebni uradni obrazci se dobivajo brezplačno pri davčnih oblastvih in davčnih uradih. Napovedi je oddati v Ljubljani pri davčni administraciji, drugod pa pri onem davčnem okrajnem oblastvu, v čigar okraju davčni zavezanec prebiva. Davku nezavezani dohodki se morajo napovedati v znesku, ki so ga v resnici dosegli. Zneske je navesti v dinarski veljavi. Ako dohodki še ne obstoje vse leto, jih je vzeti v poštev po verjetnem letnem donosu. Napoved se sme ali vložiti pismeno ali pa dati ustno na zapisnik, in sicer tudi pri pristojnem davčnem uradu. Ker utegne pozneje naval strank narasti, se opozarjajo davčni zavezanci v svojo lastno korist, naj podajo istne napovedi čim prej. Kdor v določenem roku ne vloži napovedi, temu se dohodnina odmeri brez nadaljnjega poziva na podstavi uradno nabranih podatkov. Napoved je po tarifni postavki 231. zakona o takсах in pristojbinah kolkovati s kolkom 5 D, dokler se ne izdajo tiskovine z vtisnjeno takso. Za odmero rentnine za leto 1926 morajo oddati davčni zavezanci, ne da bi čakali poseben poziv od davčnega oblastva, glede vseh rentnini zvezanih prejemkov, — razen onih, od katerih odteza rentnino dolžnik — če presežajo ali sami zase ali v zvezi z drugimi dohodki 5000 D na leto, napoved pri istem davčnem oblastvu, ki je upravičeno sprejemati napovedi za dohodnino. Istočasno s to napovedjo, to je najkasneje do dne 31. januarja 1926 je podati napoved za rentnino, in sicer ali pismeno ali pa jo dati ustno na zapisnik, kar se zgodi tudi lahko pri pristojnem davčnem uradu. Napoved je istotako zavezana taksi 5 D. Potrebi uradni obrazci se dobivajo brezplačno pri davčnih oblastvih ali davčnih uradih. Oddaje napovedi so oproščeni tisti davčni zavezanci, 1. ki so že v minulem davčnem letu plačevali rentnino, 2. ki med tem niso izpremenili svojega domovilišča in 3. katerim se prejemki niso pomnožili. Davčna odmera se izvrši v tem primeru tako, kakor da bi bile imenovane osebe napovedale, da trajajo njih prejemki nadalje v isti izmeri, ki je bila določena v zadnjem minulem letu. Rentnini zavezani dohodki se morajo napovedati v znesku, ki so ga v letu 1925 v resnici dosegli. Zneske je navesti v dinarski veljavi. Ako niso trajali dohodki še vse leto, jih je vpoštevati po verjetnem donosu. Kdor v določenem roku ne vloži napovedi, temu se lahko odmeri rentnina na podstavi uradnih podatkov; na to posledico se davčni zavezanci ne bodo več posebe opozarjali. Davčne prikrajšbe, povzročene z neresničnimi podatki ali z zatajitvijo, se kaznujejo po zakonitih določilih.

Borza (Avala). Zagreb, dne 5. 1. 1926. Zürich zaklj.: Beograd 9.17%, Paris 19.65, London 25.08%, Newyork 517.25, Milano 20.86, Praga 15.32%, Wien 73, Budapest 0.00725, Berlin 123.10, Brüssel 23.45, Madrid 73, Amsterdam 208.15, Varšava 59.50, Bukarest 2.37%, Sofija 3.70, Atena 6.82. — Zagreb, devize: Paris 214.25 do 218.25, London 273.15 do 275.15, Newyork 56.10 do 56.70, Milano 226.42 do 228.82, Praga 166.30 do 168.30, Wien 7.918 do 8.018, Berlin 1338.75 do 1348.75, Zürich 1087.80 do 1095.80.

Stolni kanonik A. Arzenšek †

Danes ob tri četrt na devet je umrl od kapi zadet g. stolni kanonik Alojzij Arzenšek. Umrl se je od službe božje v svoje stanovanje, kjer ga je doletela smrt. Rajni je blehel že dolgo časa na arterijo-sklerozo in ni mogel opravljati radi bolehnosti že več nego pol leta službe božje. Blagopokojni se je rodil 15. 5. 1864 v Stranica. Bogoslovje je dovršil v Mariboru in bil posvečen v mašnika 18. 7. 1887. Kot mlad kaplan je bil precej časa provizor na Bučah, kjer je zapustil med tamošnjim prebivalstvom najboljše spomine. Župnikoval je precej let v Vitanju, odkoder je prišel za dekana v Vuzenico. Za stolnega kanonika je bil poklican v Maribor dne 1. septembra 1916 in je opravljal to službo do svoje smrti.

Iz Maribora.

Mestna organizacija SLS v Mariboru se živahno giblje. Po vseh okrajih in ulicah so razpredene niti naše organizacije. Na Kraljevo, dne 6. t. m., popoldne se je vršila skupna seja ožjega in širšega odbora vseh petero okrajnih organizacij. Nad 100 najboljših mož je razpravljalo o važnih dnevnih vprašanjih. Politično poročilo je podal poslanec Franjo Žebot. V debato o položaju organizacije, časopisju in delavskih zadevah je poseglo lepo število odbornikov. Vidijo se lepi uspehi naše politične šole. Prihodnji ponedeljek se nadaljuje s predavanji v politični šoli. Odslej bo mesina tajništvo SLS odprto vsak dan popoldne.

Prepis volilnih imenikav za Delavsko zbornico je na razpolago v obliki tečajev SLS v Mariboru in sicer v

Po svoji naravi je bil rajni v mlajših letih vesel, šaljiv ter miroljuben. Povod, kjer je pastiroval, si je znal osvojiti s svojo miroljubnostjo ter strpljivostjo srca vseh, ki so z njim občevali in ga poznali. Kot predstojnik je bil dober, postrežljiv in ga je duhovščina spoštovala ter ljubila v dostojanstvu dekana in stolnega kanonika. Bil je goreč duhovnik in dober govornik.

Ostani mu dober ter hvaležen spomin od strani duhovnih tovarišev in vseh, ki so poznali pokojnikovo blago dušo!

Pogreb se bo vršil v nedeljo popoldne.

glavne tajništvo na Aleksandrovi cesti 6 vsak dan ob uradnih urah, a v tajništvu SLS za mesto Maribor na Koroski cesti 1 vsako soboto in nedeljo ob uradnih urah. Prosimo delavke in delavce ter vse, ki so zavarovani pri bolniški blagajni, da si ogledajo, če so vpisani.

Okrajna zborovanja pristašev SLS za vseh pet okrajev v mestu Maribor se vršijo po sledečem redu: V torek, dne 12. t. m., za V. (magdalenski) okraj v gostilni Friedau (Nendi), v sredo, dne 13. t. m., za II. (grasko predmestje) in III. (Melje) okraj v gostilni »Puntigam«, v četrtek, dne 14. t. m., za I. (osrednje mesto) in IV. (koroško predmestje) okraj v društveni dvorani na Koroski cesti 1. Začetek poyvod točno ob 7. uri zvečer. Vstop imajo samo smisljeni člani SLS in po njih vpeljeni prijatelji. Vabimo tudi žene in mladenke! Na zborovanjih poročajo: narodni poslanec Franjo Žebot ter voditelja naših delavcev in železničar-

odvrženi nekateri radičevci in radikali, ki jih ne mara. Pri takih poskusih se lahko zgodi, da bo nadaljeval v zvezi z drugimi skupinami en del radikalov politiko sporazuma. — List izrečno svari Pašiča, naj se ne igra z ognjem, ker lahko izbruhne vsak čas popolni razkol v njegovi stranki.

To izvajanje važnega beograjskega lista je napravilo veliko senzacijo. Tudi radičevski listi prinašajo z velikimi

črkami, da je sporazum močnejši od Pašiča, a niti eden se ne najde med njimi, ki bi vsaj opomnil, da se je Stjepan Radič zmotil, ko je tolikokrat proslavljal Pašiča kot »patrijarha« sporazuma. Beograjski list mora odkriti, da je Pašič pravzaprav proti sporazumu in da je sporazum močnejši od Pašiča. — tgr.

Pašić odpotoval v Monte Carlo.

V sredo je imel Pašić z raznimi ministri in prvaki radikalne stranke konference, bil je na dvoru, zvečer je skil-eal sejo ministrskega sveta, potem se je pa odpeljal ob osmih zvečer z brzovlakom proti Ljubljani. Opustil je namen oddiha v Cavtatu v Dalmaciji in se je odpeljal naravnost v Monte Carlo. Spotoma si seveda lahko izbere še kakšno drugo mesto francoske Riviere. Tudi čas vrnitve je negotov.

Na ministrski seji

je dal Pašić razna navodila. Pozval je ministre, da delajo z vsemi silami na tem, da se čim prej sprejme državni proračun za leto 1926-27, da se pri tem izvede načrt: čim

večje štedenje, da ministri temeljito proučijo načrt o izenačenju neposrednih davkov, ki je do polovice že proučen. Ministrski predsednik je nato poudarjal potrebo, da se na vsak način do njegovega povratka izdela zakonski načrt o centralni upravi. Ko narodna skupščina ta zakon sprejme, se izvrši redukcija ministrstev. Ostalo bi v celoti le 14 ministrskih resorjev. Z redukcijo ministrstev pa bi se obenem izvedla širša rekonstrukcija vlade.

Na tem sestanku ministrov so razpravljali tudi o izvedbi volitev v oblastne skupščine. Vršiti bi se imele meseca marca ali aprila t. l.

Ob odhodu Pašiča so se mnogi oddahnili. Za nedolgo čas je zopet vse odloženo. — tgr.

Po svetu.

OGRSKI PONAREJEVALCI BANKOVCEV.

Afera ogrskih ponarejevalcev bankovcev je postala silno zanimiva. Ko so v Haagu in takoj nato v Hamburgu zalotili par razpečevalcev ponarejenih francoskih tisočakov in ugotovili, da je ponarejevalsko gnezdo v Budimpešti, je ogrska policija napela vse kriplje, da bi izsledila nekatere manjše krivce ter prikrla pravi obseg in pomen cele zadeve. Francoska in dunajska policija pa med tem ni mirovala in nihče ni imel ne vzroka in ne veselja, verovati v »uspehe« in zatrdila ogrske policije. Francoski detektivi so takoj spoznali, da morajo biti v afero zapleteni visoki politični ogrski krogi in se niso dali odmakniti od te smeri in sledi.

Sum visokih in uplivnih ponarejevalcev je ležal takorekoč na dlani. Mnogi ogrski velikaši so na eni strani takoj ob prvih aretacijah nenadoma začutili potrebo dolgega potovanja. Eden jo je kar čez noč odkuril v Italijo, drugega je vleklo celo v Egipt itd. Na drugi strani je pa že v Haagu aretirani polkovnik grof ali baron Aristid Jankovich dovolj važna osebnost z velikim, prav visokim prijateljskim in znanskim krogom. Ob aretaciji tega polkovnika se je moralo na vsak način misliti na princa Ludovika Windischgrätzja. Ogrski vladni listi so dolgo časa zatrjevali, kako vzvišen je princ nad vsakim sumom, francoski detektivi in diplomati pa niso odnehali in tako se je končno tudi princ pri vsej svoji visokosti in odličnosti znašel v zaporu. Francoski detektivi so prvotno zahtevali, naj se preišče njegov grad. Do preiskave pa ni prišlo, ker se ni niti izplačala. Za temeljito preiskavo gradu s kakimi 200 sobami in še z mnogimi podzemskimi hodniki bi rabil dolge tedne, od površnega pregleda pa itak ni nič. Med tem so se pa dogodile stvari, ki so zahtevale princovo aretacijo. Princ Desider Rába in princ sluga Kaspar Kovacz sta se izkazala kot zelo važna člana ponarejevalske družbe in sta dala deloma izjave, deloma pa so se našle korespondence, ki predstavljajo princa kot prvaka falsifikatorjev.

Zaprti princ je pravi tip ljudi, ki jih zlasti sedanji ogrski režim predstavlja za tako silno vzvišena bitja. Rojen je

bil leta 1882 v Krakovu, oče mu je bil feldmaršallieutenant, knez, vitez zlatega »slisa«, posestnik graščin po vseh deželah bivše monarhije itd. Aretirani princ je bil intimni prijatelj cesarja Karla in je tudi vsled tega prijateljstva — brez znanja in sposobnosti seveda — zavzemal prav važna mesta. Med svetovno vojno se je tudi igral vojaka in ustanovil posebno »Tigrovo brigado«. V tej brigadi je bil aretirani polkovnik Jankovich nekaj generalštabni šef, drugi ponarejevalec tajnik Rába pa adjutant. Ko se je ta fepa družba dovolj naigrala vojske, je pa princ za spremembo postal ogrski minister prehrane, govorilo se je celo, da bo vladni predsednik, njegova tovariša sta se pa tudi iz »Tigrove brigade« preselila v ministrstvo, da osrečita ljudstvo s prehrano. Tik pred preobratom je princ in minister prvačil pri umazani aferi nabave krompirja za sestradano Budimpešto. Njegovega ministerjalnega tajnika Maricha so sicer zaprli, a so ga takoj izpustili in poplačali celo umazanost, ko se je dognalo, da je oče cele lumparije sam g. minister. Pod sedanjo Ogrsko je bil princ enkrat že poslanec, potem se je pa umaknil in užival samo slavo velikega patrijota in zaščitnika fašistov ali »prebujenih Madžarov«. Sedaj, ko se je razkril kot zločinec, si ogrski vladni listi trudijo, dopovedati svetu, da se je ukvarjal s ponarejanjem vsled ponesrečenih spekulacij in pretečega finančnega kraha.

Ugotovilo se je, da so se bankovci ponarejali v kartografičnem oddelku geografskega inštituta v Budimpešti, ki ga vodi bivši ministrski predsednik grof Teleky. Ko so sledi privedle tako daleč, so postala naenkrat tla prevroča domobranskemu ministru grofu Csaky, svaku ponarejevalca Jankovicha. Istočasno je hotel pobegniti tudi šef policije baron Nadossy. Tega so tudi zaprli in po raznih poročilih je že ali pa šele pride v zapor tudi bivši ministrski predsednik grof Teleky, ker ga obtožujejo razni nameščenci kartografičnega oddelka. Ponarejevalska družba se kar sama od sebe tako odlično sestavlja, da ne boče mogoče prikriti, da so imeli ponarejevalci namen, na zločinski način pridobiti denarna sredstva za svoje diktatorske in monarhistično-prevratne poskuse. — tgr.

Madžarska afeta s ponarejanjem francoskih frankov in njene posledice. Kakor znano, so odkrili na Madžarskem globoko zasnovano afero falsificiranja francoskih frankov, ki bo imela težke posledice za odlične ogrske osebnosti in za celo Madžarsko. Budimpeštanski geografski zavod, kakor je uradno dokazano, se je pečal že leta s ponarejanjem čehokron, francoskih frankov in dinarjev. Geografskega zavoda so se polastile madžarske fašistovske organizacije, skušale priti potom novčanih falsifikatov do premoženja in organizirati na Madžarskem monarhistični udar. Zastopnik Zveze narodov Smith je namreč potom stroge kontrole preprečil, da bi dobivale madžarske fašistične organizacije podporo iz državne blagajne. Ker ni šlo z izrabljanjem narodnega premoženja, so se lotili ogrski fašisti ponarejanja raznih bankovcev in s tem pognali ogrske odlične osebnosti in celo državo v afero, ki je že sedaj v preiskavi postala svetovni škandal. Dunajsko časopisje odločno trdi, da je madžarska falsifikatorska afeta v najožjih zvezah s predpripravi za državni udar, za koga je bil pridobljen tudi državni guverner Horthy. Ako bi se bil posrečil udar, bi bilo dobil Horthy naslov vojvode in veliko imetje, a madžarski prestol bi bil zasedel Albrecht habsburški. Madžarski fašisti so bili v najtesnejših zvezah z berolinskimi nacionalističnimi organizacijami. Ko se je odkrila falsifikatorska afeta, je skušal Horthy zaščititi razne najodličnejše osebnosti, ki so zapletene v ta škandal, a se mu ta nakana ni posrečila, ker je prizadeta Francija zagrozila, da prekine z Madžarsko diplomatske zveze, ako se krivcev ne zapre in kaznuje. Še le na odločen pritisk francoske konzula v Budimpešti so se doigrale zadnje dni aretacije najbolj odličnih in vodilnih madžarskih osebnosti. Med doslej aretiranimi madžarskimi prvaki so: bivši minister prehrane knez Windischgrätz, minister za domobranstvo Czaky, šef policije Nadossy, baron Žiga Sztezeny, eden najbolj intimnih prijateljev umorjenega grofa Tisze, notranji minister Rakovsky ter generalštabni šef in upravnik vojno-geografskega zavoda Laskovich. Ko je prišla ta afeta v javnost, je nameraval podati ogrski ministrski predsednik grof Bethlen ostavko, a je ni sprejel guverner Horthy. Radi odklonitve demisije je zahteval Bethlen popolnoma proste roke v odkrivanju afere. Na drugi strani pa zopet trdijo, da pošilja Bethlen radi tega razne madžarske odličnjake v zapore, da bi utrdil sam svoj položaj, ker je tudi on zapleten v ta svetovni škandal. Razgrebanje madžarske falsifikatorske afere bo razkrilo še marsikaj in pokazalo madžarske monarhiste v pravi luči.

Nova bolgarska vlada — novo ime za dosednji teroristični režim. Doslej se je počenjalo nasilje pod imenom Cankov, sedaj se bo pa pod imenom Ljapčev. Kar se makedonskih komitov tiče, imajo v novem vladnem predsedniku še večjega prijatelja, kot poprej. Ljapčev je namreč rodom iz neke makedonske vasi in je vedno zastopal idejo priklonitve cele Makedonije Bolgariji. Nova vlada je kakor prejšnja orodje vojne lige. Do spremembe je prišlo v glavnem vsled tega, ker je bilo med predstavniki vojne lige v prejšnji vladi nekaj nesoglasja in je vojna liga rabila prevezo in priliko, da se še bolj ustoliči. Kakor poprej, tako imajo tudi sedaj trije člani vojne lige ministrska mesta, le samo da so sedaj ta mesta še važnejša (notranje zadeve, vojska, promet in pošta), in da so ljudje na teh mestih bolj izbrani. — tgr.

Diktatura na Grškem. Grški ministrski predsednik general Pangalos je suspendiral ustavo in proglasil nad celo državo diktaturo. Od ustave je obdržal samo prvo točko, ki pravi, da je Grčija republika. S proklamacijo diktature so odložene tudi volitve za bogzna kako dolgo. Pangalos je izjavil, da je bil povojni parlamentarni režim v Grčiji izvor vseh težkoč ter kriz. Ako hoče izvesti Pangalos svoj program, ki bo v korist ter povzdigo Grčije, se mora nasloniti edino na oboroženo moč. Grška mornarica mora postati pod diktatorskim vodstvom Pangalosa v nekaj mesecih gospodarica Sredozemskega morja, vojska pa največja in najbolj odločilna sila na Balkanu. Pangalos zatrjuje, da je dovedla vojaška revolucija Grčijo leta 1919 skoro pred Carigrad; a volitve v grški parlament leta 1920 so pognale državo v parlamentarne krize ter prepire s katastrofalnimi posledicami za državo in narod. Glavna skrb grške diktature bo, da dvigne vojsko in mornarico. Razglasitev grške diktature ni povzročila doslej nobenih nemirov.

Poplave, potresi in izbruhi vulkanov. V zapadni Nemčiji, Holandiji in Franciji še vedno trajajo poplave. V Porrenju je napravila povodenj za 30 do 40 milijonov zlatih mark škode. Najhuje je prizadet okraj Koblenz, kjer je preplavljen skoraj 19.000 hiš in je 18.000 obitelji z 70.000 člani brez strehe. V Holandiji je preplavljeno skoraj polovico države. Katastrofalna poplava je napravila silno škodo. Nasipi so na mnogih krajih pretgnani in morje je zalilo cele pokrajine. Vlada je organizirala posebno reševalno akcijo. V poplavljenem ozemlju je nastal hud potres, ki je zbežano prebivalstvo še bolj prestrašil ter tudi povzročil precejšnjo škodo. — V državi Kolumbiji v Južni Ameriki je pričel delovati nov vulkan v bližini mesta Pasto. Izbruh je povzročil velikansko katastrofo. Vulkan je v 48 urah izbruhal ogromne količine lave. Celo gorovje je zavito v plamene, dim, ki se vali iz žrela, je popolnoma zakril solnce, tako da vlada v celi pokrajini tudi po dnevu skoro popolna tema. Izbruhi vulkana so spremljani od hudih potresov, ki so porušili cela mesta.

Napredek k smrti.

Pred tremi leti je angleški novinar H. W. Nevinston poučil svet o tem, kar se pripravlja v pogledu bodočih vojn v kemičnih delavnicah in preskuševalnicah ameriške armade v Edgewood pri Baltimore. Že ta prva poročila so podajala strašno sliko bodočnosti.

Cirilo-metodijska ideja.

Dne 8. in dne 15. t. m. priredi Prosvetna zveza v Mariboru dva večera, na katerih se bo govorilo o sv. Cirilu in Metodu, o ločenih bratih in o zedinjenju krščanskega vzhoda z zahodom. Obravnavale se bodo velike ideje, ki stoje zlasti sedaj v ospredju po vsem krščanskem svetu. Za nas Slované pa je cirilo-metodijska ideja še posebej važna.

Sv. brata Ciril in Metod sta delovala predvsem v Veliki Moraviji in Panoniji, vendar je njun vpliv segal do vseh Slovanov. Pomislimo le, da je sv. Ciril iznašel slovanske črke, da je s svojim bratom Metodom prestavil velike dele sv. pisma in najpotrebnejše molitve na slovanski jezik. Tako je postal ustanovitelj slovanske književnosti in kulture. Po pravici zaslužita tedaj solunska brata ime slovanskih apostolov; to jima priznavajo vsi vzhodni in zahodni Slovani.

Sv. brata Ciril in Metod sta ustanovila lastno cerkveno organizacijo in uvedla slovansko liturgijo. Z lastno organizacijo sta hotela doseči neodvisnost Slovanov od zapadnih sosedov, narodno-slovansko bogoslužje pa bi naj tudi priprostemu ljudstvu, ki ni bilo večje grškega in latinskega jezika, odpiralo vse studence krščanske vere. Velika misel sv. Cirila in Metoda je tedaj bila, da naj postanejo Slovani neodvisni, edini v Kristusovi veri, samostalni v kulturi, da bi tako lahko tvorili most med vzhodom in zahodom.

Zal, da te cirilo-metodijske ideje niso zmagale. Velika Moravija je padla vsled needinosti in političnih spletk, po naših deželah je po večini izginila slovanska liturgija, in z njo pa tudi cirilo-metodijski duh. Slovanski vzhod, kjer so našli zavetje učenci sv. Metoda, pa se je ob velikem razkolu odcepil od Rima. S tem je izgubil stik z zapadom in mora sedaj nositi vse posledice svojega nesrečnega kolkala!

Krščansivo pa je jedno, edino in vesoljno. To je naročilo Kristusovo, ki je pred svojo smrtjo tako-le molil: »Sveti Oče, ohrani jih v svojem imenu, katere si mi dal, da bodo eno, kakor tudi mi...«, da bodo vsi eno, kakor ti, Oče, v meni in jaz v tebi.« Zato se je katoliška Cerkev od

9. notri do 20. stoletja vedno trudila, da zopet pripelje ločene brate nazaj v pravo Kristusovo Cenkev. Zlasti papeži novejših dob, kakor Leon XIII., Benedikt XV. in Pij XI. so si zato veliko prizadevali. Večkrat so poudarjali, da je zedinjenje vseh ločenih cerkev skupna zadeva celega kršč. sveta. Ko je Pij XI. ob Božiču leta 1924 otvoril sveto leto, je priporočal vsem vernikom, da molijo v svetem letu za tri reči in sicer: za svetovni mir, za ureditev razmer v sveti deželi in za zedinjenje cerkev. Sv. Oče Pij XI. dela z vsemi močmi na to, da se gibanje zedinjenja vzhodne in zahodne Cerkve razširi po vsem svetu in zanese v vse sloje. Z veseljem je dovolil, da se Apostolstvo sv. Cirila in Metoda, ki je bilo dosedaj omejeno le, na nekatere slovanske škofije, raztegne na vso katoliško Cenkev.

Slovani smo še posebej poklicani pri tem delu za zedinjenje sodelovati z vsemi močmi, saj smo potomci onih slavnih pradedov, ki sta jih učila sv. Ciril in Metod. In gotovo je, da je sedanji čas zelo primeren, da delamo za uredničenje velikih cirilo-metodijskih idej. Lahko rečemo, da smo Slovani po veliki večini svobodni, združeni v lastnih državah; žal je le, da še tretjina Slovencev ječi pod tujim jammom. Svobodo slovanskih narodov sta imela pred očmi tudi sv. slovanska apostola. Sedaj je tedaj prilika, da delamo z vsemi močmi za uredničenje še ostalih točk cirilo-metodijskega programa, predvsem za versko zedinjenje vseh Slovanov. Priznati pa tudi moramo, da poleg Francozov sedaj najbolj slovanski bogoslovci in učenjaki delajo na tem polju. Kdor se hoče o tem prepričati, naj vzame v roke poročila o velehradskih kongresih, spise velehradske akademije, in naj zasleduje delovanje Apostolstva sv. Cirila in Metoda, ki se je razvilo iz enakoimeno-ovane bratovščine, ustanovljene od našega nepozabnega Sloška. Lansko leto pa se je vršil v Ljubljani mednarodni shod za proučevanje vzhodnih vprašanj, ki je nam Slovincem v posebno čast. To je priznal sam sv. Oče v apostolskem pismu, ki ga je ob tej priliki pisal ljubljanskemu škofu.

Naša naloga mora biti, da se za velike cirilo-metodijske ideje zanimamo, za nje delamo in jih širimo med vsemi sloji našega naroda. Tako bomo pomagali pri delu zedinjenja vseh ločenih bratov v pravi Kristusovi Cerkvi.

Vendar je preteklo deset dolgih minut. Luiza je nepremično zrla na cestico, ki se je vila od Cadata do pristanišča Calcinera. Nobena misel se ni ganila v njej. Vsa njena duša je gledala in čakala. Na levi so prihajali mimo ljudje, ki so šli iz Calcinere ali iz Albogasia. Vsakokrat se je skrila pod dežnik, da je ne bi spoznali, ali da bi se vsaj izognila pozdravom in pogovorom. Končno se je prikazala na ovinku gruča ljudi. Luiza je razločila nosilnico, za nosilnico je šel Pasotti in don Giuseppe in končno še dva markizina brodnika. Ni se še ganila, z očmi je sledila nosilnici, ki se ji prav počasi pomikala naprej. Zaprla je dežnik, ker ni skoraj nič več deževalo. Prikazalo se je pet ali šest dečkov iz Albogasia. Osorno jih je zapodila. Obotavljali so se, toda nenadna ploha, brez vetra in grmenja, jih je zapodila v beg. Nosilnica je dospela sedaj do vznožja gorske poti. Luiza se je premaknila.

Njene oči so bile mrzle, telo vzravnano. Obvladala jo je ena sama misel, ni se menila za dež, ki ji je padal na glavo in rame ter jo obdajal kakor gost pajčolan in šumel okoli nje. Mogoče ji je ugajalo to divjanje okoli, ki se je ujemalo z njenim. Prav počasi je stopala navzdol. Dežnik je imela zaprt ter je trdno držala za držaj, kot bi bilo to orožje. Pot se je nekoliko vila in treba je bilo narediti nekaj stopinj navzdol, da se je videlo do konca. Ko je dospela do ovinka, je zagledala nosilnico, ki je bila na miru. Oba brodnika sta zavzela mesta dveh nosilcev. Luiza je šla do tja, kjer se razprostirajo na pot veje velikega oreha. Tam se je ustavila, baš v trenutku, ko so markizini nosilci začeli iti naprej. Vse je šlo dobro. Pasotti in don Giuseppe, ki sta šla za nosilnico z odprtim dežnikom, je nista mogla videti. Ko bi nosilci dospeli do nje, bi se morali ustaviti ter napraviti prostor, da bi šla mimo.

Ko so se približali, je spoznala, da sta prva dva nosilca Ismaelov brat in Veronikin bratranec. Na štiri korake jima je ukazala z odločno kretnjo, naj se ustavijo. Takoj sta ubogala ter položila nosilnico na tla. Isto sta storila, ne da bi vedela zakaj, tudi zadnja dva nosilca. Pasotti je dvignil dežnik in zagledal Luizo. Začudil se je in namršil obrvi: zgrabil je don Giuseppija ter ga potegnil v stran, da bi lahko šla mimo. Ni mislil, da je to srečanje nalašč uprizorjeno.

Luiza se ni premaknila. »Niste mislili, da me boste srečali, gospod Pasotti«, je rekla glasno. Markiza je pogledala ven, jo spoznala, se skrila nazaj ter sedla z neko nenavadno čilostjo svojega zaspanega glasu:

»Naprej!«

V tem trenutku se je začel od cerkve sem silen obupen krik: »Gospa Luiza, gospa Luiza!« Luiza ni čula. Pasotti je jezno zavpil nosilec: »Naprej!« In nosilci so zgradili za drogo.

»Kar naprej!« je rekla. Odločila se je, da bo šla ob strani nosilnice. »Reči hočem samo par besed.«

Če bi se nadejala Pasotti in markiza sprva solz in prošenj, bi morala pričakovati sedaj od tega ponosnega obraza in trepetajočega glasu vse kaj drugega.

»Besede, sedaj?« je rekel Pasotti in se skoraj žugajoče približal.

»Gospa Luiza! Gospa Luiza!« se je začel čisto blizu pretresljiv krik. Hkrati so se začeli nagli koraki. Toda Luiza je bila, kat da ni nič slišala. »Da, sedaj!«

je odgovorila Pasottiju z nepopisnim ponosom. »Iz prijaznosti obveščam to gospo . . . «

»Gospa Luiza!«

Sedaj je morala prenehati in se ozreti. Dve, tri, štiri ženske so stale za njo, s spačenimi obrazi, zmršene, stokajoč: »Pojdite domov! Pojdite domov!« Obrazi, solze, glasovi so jo z enim mahom iztrgali iz njene strasti, in njenega naklepa.

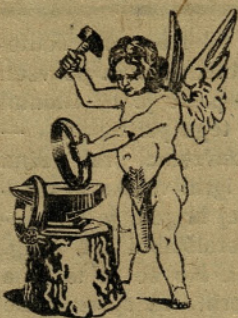
(Dalje prihodnjič.)

Gitarist se sprejme: Električna žaga M. Obran, Maribor, Tattenbachova ulica. 11

Vino prodaste staro ali novo, ako pošljete takoj vzorec in zadnjo ceno postavno kolodvor na skladišče ljutomerskih vin, Zagreb, Prilaz 35. 607

Kavarna »Evropa«, čez cesto od kolodvora, dnevno koncert, vsi časopisi na razpolago, dobre pijače, postrežba točna. Se priporoča! — Za Jos. Cizela — Gabro Vajjak. 519

Pozor! Zaročenci! Pozor!

Priporočam Vam svojo veliko zalogo poročnih prstanov v zlatu, srebru in dublé po brezkonkurenčnih cenah.

F. KNESER, MARIBOR,
preje A. Kiffmann

Aleksandrova cesta 27,
pri kolodvoru.

Vse kar potrebujete

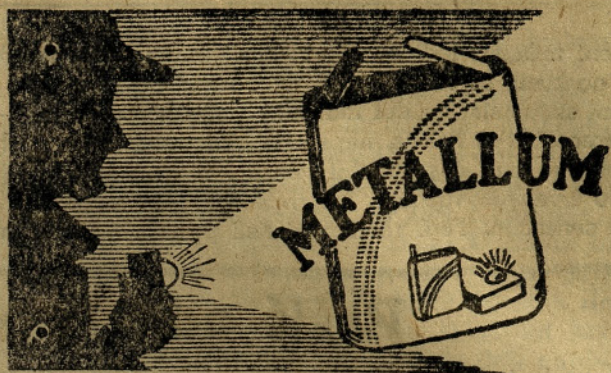
za sebe, svojo družino, sv. je prijatelje najljepšo zlatnino in srebrnino, ure, verižice, prstane uhane, zapestnice in ves nakit v vsaki ceni; dalje aparate za britje in rezanje las, nože, škarije, doze za cigarete, denarnice, listnice, godala in najrazličnejše praktične predmete morete kupiti brez vsakega rizika, ker Vam se nepovsečno takoj na željo zamenja z drugim. Preglejte bogato ilustrovani divot cenik, ki ga dobite brezplačno od svetovne trdnice H. Suttner v Ljubljani št. 673.

Pozor ženini in neveste!

V manufakturno trgovino

MARTIN SUMER, KONJICE

je dospela velika množina vsakovrstnega modnega šofa, črnega in modrega sukna za moške obleke, finega volnenega blaga v vseh barvah za ženske obleke, venci, šopki, svilene rute, svilene predpasnike ter sploh vse blago kar se pri hišnem gospodarstvu rabi, po jako nizkih cenah.

nedosegljiva glede trajnosti in jakosti žarenja!

Priporoča se Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Za poljske križe

si mnogi želijo Kristusove podobe (korpuse). Da ustreže ljudem, jih je oskrbela Tiskarna sv. Cirila v Mariboru, kjer se dobijo po sledečih cenah: 65 cm veliki po 550 din., 75 cm veliki po 600 din., 80 cm veliki po 700 in 800 din., 90 cm veliki po 800 din., 100 cm veliki po 950 din. in po 1280 din., 120 cm veliki po 1700 din.

Stenski križi

z leseno podobo (korpuse) stanejo: Velikost 20 cm po 42 in 77 din., 25 cm po 55 in 90 din., 30 cm po 77 in 100 din., 35 cm po 90 in 115 din., 40 cm po 140 din.

Stenski križi

z kovinasto podobo stanejo v raznih velikostih po 4, 12, 18 in 24 din.

Stoječi križi

z kovinasto podobo stanejo v raznih velikostih in izpeljavah po 22, 24, 28, 30 in 36 din.

Izpeljava je zelo okusna in solidna ter se toplo priporoča, da si vsak, kdor križe potrebuje, iste kupi v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

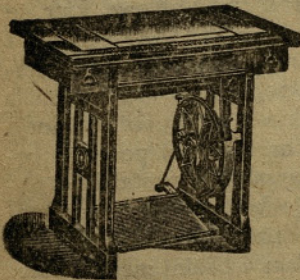
Velepražarna kave Meznarič Rado, Maribor, Glavni trg št. 21.

Brzjavlj: Meznarič Maribor.

Trgovci, zahtevajte ponudbe!

Telefon interurban 476.

Edino najboljši

Telefon 919

Šivalni stroji in kolesa so le Josip Petelinc-a Ljubljana

(blizu Prešernovega spomenika ob vodi)

znamke Gritzner, Phönix in Adler

za rodbinsko, obrtno in industrijsko rabo.

Istotam najboljši švicarski pletilni stroji znamke »Dubied«

Pouk v vezenju in krpanju brezplačen.

Večletna garancija.

Delavnica na razpolago.

Denar naložite

najboljše in najvarnejše

pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru,

Stolna ulica št. 6

P. Z. Z. N. Z.,

Stolna ulica št. 6

Obreduje hran. vloge brez odpovedi po 6%,
na trimesečno odpoved po 8%.

Somišljeniki, širite naše liste!